#2,16

Slovo z púšte



JOZEF KOZÁK

Listen on Podcasts | Spotify | Podmaz | RÁDIO PARÁDA – RÁDIO, KTORÉ SPÁJA

#2,16 Slovo z púšte

Jozef Kozák

„… zavediem ju na púšť a prehovorím k jej srdcu."
Ozeáš 2,16

Kedysi som bol obklopený mnohými.
Kedysi zvuk z autorádia oznamoval moju blízkosť.
Kedysi som žil v omyle úspechu a priazne.
Kedysi bol svet gombička.
Kedysi som nehľadel na iných.

Až prišla púšť.

Vtedy mnohí odišli.
Vtedy som rozpoznal ťarchu i dar ticha.
Vtedy som počul, prečo…

… som naozaj milovaný.

Text © 2026 Jozef Kozák

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto diela nesmie byť nahrávaná, skenovaná, fotená a elektronicky prenášaná bez povolenia vydavateľa, okrem krátkych ukážok pre potreby článkov a recenzií.

#2,16 Slovo z púšte
Jozef Kozák

Fotografie: Maruška Jeňová
Redaktorská a jazyková úprava: Terézia Kubizniaková
Grafická príprava: Marek Gajdoš

Prvé vydanie
ISBN papierovej knihy: 978-80-8231-355-3
ISBN pdf knihy: 978-80-8231-356-0
ISBN epub knihy: 978-80-8231-357-7
ISBN mobi knihy: 978-80-8231-358-4

Predhovor

„Prekladajú ma. Po rokoch strávených v Humennom mám odísť z veľkého spoločenstva na dedinskú faru – len ja a pes."

Pamätám si tie slová a výraz tváre, akoby sa to odohralo pred niekoľkými minútami. Priznám sa, že som sa trochu o Jožka začal obávať a hneď som hľadal riešenie.

Štvrtý mesiac som rozbiehal prebratý projekt internetového Rádia Paráda s víziou vytvoriť vysielanie, ktoré bude spájať rôznych ľudí. Popri hudbe a rozhovoroch sme chceli ponúknuť aj niečo viac – formát krátkeho nedeľného zamyslenia, ktoré ľuďom ponúkne priestor zastaviť sa a zamyslieť. Kňaz, ktorý chodí po zemi s vnímavým srdcom, zosobnený v Jožkovi, sa mi zdal ako ideálny tromf. Hneď som vedel, že zapojenie do takéhoto projektu mu osobne len prospeje a bude na sebe naďalej pracovať. Pozval som ho do obľúbenej kaviarne a predstavenú ideu si okamžite osvojil aj on. Tu niekde sa zasialo semienko nášho podcastu a nápad hneď začal naberať prvé kontúry.

O pár dní bol na svete aj názov – 2,16. Zasmiali sme sa, že dve minúty a 16 sekúnd stačia na kostolnú kázeň i celé zamyslenie. No význam nebol taký plytký, práve naopak. Má hlboký koreň v Biblii, v Knihe proroka Ozeáša: „Preto ju ja vyvábim, zavediem ju na púšť a prehovorím k jej srdcu." Naším cieľom bolo presne toto – zastaviť ľudí v dnešnom uponáhľanom svete, priviesť ich do chvíľ ticha a osloviť ich vnútro. Niekedy človeka zasiahne celá myšlienka, inokedy len jedno konkrétne slovo, veta či silný príklad z bežného života.

Veríme, že presne takto príbehy zafungujú aj na stránkach tejto knihy – podobne ako to bolo vo vysielaní rádia či pri zdieľaní zamyslení na sociálnych sieťach každú nedeľu. Autenticita autora tomu celému dáva správny punc. Myšlienky a príbehy nepreberá len ako niečo cudzie – on ich žije, chce sa z nich sám poučiť, prevziať za ne zodpovednosť a neustále rásť. Je to človek, ktorý chodí po svete s otvorenými očami, všíma si maličké detaily a zdanlivo obyčajné veci, v ktorých však dokáže vidieť hlbokú podstatu a trefne ju pomenovať.

V čase, keď túto knihu posielame do tlače, zasadené semienko poriadne vyrástlo. Máme za sebou neuveriteľných 221 týždňov a 221 vytvorených častí. Každý jeden týždeň prebieha rovnaký proces: premyslieť, napísať, načítať, zostrihať, pustiť do vysielania, nahrať na web a do podcastových

aplikácií. Z týchto 221 častí sme pre vás vybrali 80 zamyslení, ktoré teraz držíte v rukách. Prepojili sme tak vysielanie rádia, sociálne siete a knižnú podobu.

Tak ako to postupne vznikalo a prichádzalo na svet, rovnakým spôsobom vám odporúčame knihu čítať – samostatne, bez náhlenia, po jednotlivých kapitolách. Zastaviť sa na pomyselnej púšti v tichu a nechať príbehy v sebe doznieť.

Či ste poslucháč rádia, podcastového kanála, sledovateľ na sociálnych sieťach, alebo držíte v rukách knihu, naše obrovské *ďakujem* patrí všetkým vám. Ďakujeme, že počúvate, čítate, reagujete, fandíte nám. Pre vás to celé robíme.

V závere chcem z hĺbky srdca poďakovať Jožkovi za jeho obrovskú a náročnú prácu počas všetkých týchto týždňov. Táto kniha je dôkazom, že ani po štyroch rokoch, keď tento kňaz odišiel z mesta na vidiek, sa jeho misia nezastavila – práve naopak, je stále nesmierne aktívna, či už cez tento projekt, Rádio Lumen, Katolícke noviny, alebo množstvo jeho ďalších aktivít. Som vďačný (a verím, že nie som sám), že žijem v čase a priestore s ním. Veľa inšpirácie naďalej!

Za tím Rádia Paráda

***Stanislav Mikita**, šéfredaktor*


RÁDIO PARÁDA

Pri čítaní Jožových zamyslení som sa zastavil pri príbehu brata, ktorý si na papier napísal, že ho nikto nemá rád. Jeho malá sestra mu tam dopísala, že ona ho má veľmi rada. Jedna veta. A pre toho chlapca znamenala nesmierne veľa.

Takéto chvíle poznám aj zo svojej práce psychológa. Keď človek dlho nosí v sebe presvedčenie, že na ňom nikomu nezáleží, a zrazu zažije niečo, čo mu dovolí o sebe premýšľať inak.

Na Jožovi mám rád, že si takéto príbehy všíma. Že píše o priateľoch, ktorí pri ňom zostali po autonehode, o deťoch, od ktorých sa ako učiteľ sám učí, aj o vlastných chybách, za ktoré sa hanbí. V jeho zamysleniach nachádzam vieru, ktorá má blízko k tomu, čo ľudia naozaj prežívajú.

A pri čítaní som si znovu pripomenul aj niečo zo svojej vlastnej cesty. Aké dôležité je uveriť, že Boh pozná celý môj príbeh. Aj to, čo sa mi nepodarilo. A že ma má rád aj s tým všetkým.

Marek Madro, *psychológ a zakladateľ IPčka*

Niektoré knihy obraciaš stranu za stranou. Iné obrátia niečo v tebe.

Táto knižka je presne taká: krásna svojou jednoduchosťou, hĺbkou a schopnosťou nájsť nevšedné myšlienky v každodenných príbehoch.

Pri niektorých zamysleniach máš slzy v očiach, iné ťa pobavia, pri niektorých si spomenieš, aké pekné bolo počuť ich prednášané autorovým hlasom v rádiu, a pri ďalších sa len tak pozeráš do steny a nechávaš myšlienky doznieť…

Práve vďaka tejto knihe nedeľné slová a zamyslenia žijú ďalej, dávajú priestor na zastavenie, uvažovanie a možno aj na malú zmenu v nás samých.

Požičiam si slová z tejto knihy: „Máš na to, aby si rástol a aby aj iní rástli vďaka tvojmu príkladu."

Myslím si, že práve vďaka krstnému, jeho slovám, viere, pohľadu na svet a daru vidieť neobyčajné v obyčajnom mnohí z nás rastú. A možno práve v tom je tá najväčšia krása – že pomáha druhým rásť často bez toho, aby o tom vôbec vedel. Kniha je toho skvelým svedectvom!

Barbora Dikyová*, krstná dcéra*

Pri čítaní príbehov otca Jozefa Kozáka ma veľmi oslovila ich živosť a aktuálnosť – hovoria súčasným jazykom, zrozumiteľným dnešnému človeku. Evanjelium nie je záležitosťou minulosti, niečím, čo patrí do múzea alebo knižníc. Nie. Evanjelium patrí do života tu a teraz.

Jednotlivé príbehy veľmi pekne a živo ukazujú, ako je dôležité brať denne do rúk Božie slovo, ktoré má premeniť moje srdce. Každý jeden z nás je povolaný prijať Božie slovo, k čomu môžu byť inšpiráciou aj tieto krátke zamyslenia, a nenechať si jeho ovocie len pre seba. To slovo sa má zrodiť do života. Predovšetkým nás má premieňať, a keď budeme premenení touto Božou láskou, týmto Božím slovom, vtedy aj náš život bude radostným svedectvom pre tento svet. Naša láska v nás bude Božou láskou premenenou do tohto sveta, a tak sa aj svet bude meniť.

Toto vyprosujem všetkým vám, milí čitatelia týchto nádherných poučných príbehov, aby ste aj takto vnímali Božiu prítomnosť v každodennom živote. Lebo Boh tu nie je len na Vianoce, na Veľkú noc či na veľké sviatky, ale je prítomný v každom jednom dni, v tých najobyčajnejších a najmenších skutkoch, ktoré robíme, ak ich robíme s láskou. A k tomu chcem povzbudiť každého z nás: aby sme všetky veci – či budeme vyberať z umývačky riad, alebo umývať toaletu – robili s láskou. Takto nám bežné činnosti môžu pomôcť zjednocovať sa s Bohom, čo znamená, že sa takto môžeme stávať svätými. Lebo toto je naše veľké určenie, ktoré sme dostali od Pána Boha: stať sa svätými, to znamená Božími, už tu na zemi, lebo večnosť a Božia prítomnosť sa začínajú už tu. Nech aj tieto príbehy sú pre nás inšpiráciou k tejto túžbe.

+Milan Lach SJ, *bratislavský eparchiálny biskup*

Jozef Kozák nás ako čitateľov pozýva do svojich myšlienkových prúdov, ktoré sú plné ľudskosti. V úprimných prehovoroch zdieľa svoje dennodenné pozorovania sveta a premieňa ich na duchovné, a pritom veľmi živé zamyslenia. Vnímavosť, človečina, priateľstvo, láska, ale aj zlyhania, úsilie o odpustenie, materialistické túžby či vedomie vlastných nedostatkov sú témy, ktoré nájdete v tejto knižke.

Obzvlášť sa ma dotkli zamyslenia, ktoré súvisia so školou, či už s dnešnými žiakmi, alebo s vlastnými spomienkami na školské roky. Je to prostredie, ktoré nás výrazne formuje, prináša vtipné zážitky, ale aj prvé sklamania či traumy.

Autor nás pozýva do dialógu. Jeho zamyslenia sú otvorené a nechávajú čitateľom priestor na reflexiu vlastných hodnôt či každodenného života. Malé veľké príbehy z jeho dní ako duchovného aj pedagóga odhaľujú dobrého pozorovateľa, ktorý dokáže prostredníctvom literárnej skratky podnietiť k rozhovoru. Kniha je možnosťou, ako na chvíľku spomaliť, zamyslieť sa nad vlastnými postojmi k témam, ktoré autor prináša. A napokon byť úprimný a autentický voči sebe, tak ako je autor autentický a úprimný voči svojim čitateľom.

Adriana Totiková, *režisérka, autorka a pedagogička*

Kňaza Jozefa Kozáka poznám z vysielania Rádia Lumen. Vždy som sa veľmi tešil na jeho ranné zamyslenia, ktoré vychádzali zo života. V Advente 2025 u nás v rádiu viedol predvianočnú rozhlasovú duchovnú obnovu *Choďte k Jozefovi*. Vtedy ma táto téma uchvátila a vždy sa teším, čo všetko nové vyjde spod jeho pera. Knihu *#2,16 Slovo z púšte,* kde sa nachádzajú zamyslenia z Rádia Paráda, uvádzajú slová proroka Ozeáša: „Zavediem ju na púšť a prehovorím k jej srdcu." Každý jeden z nás v živote príde na púšť. A vtedy potrebujeme niekoho alebo niečo, čo by nám pomohlo.

Brazílsky spisovateľ Paulo Coelho napísal: „Tajomstvo života je sedemkrát spadnúť a osemkrát vstať." Autor brilantne na príkladoch zo života ponúka motiváciu, ako sa z púšte dostať k prameňu. Upozorňuje nás na to, že život bez lásky je ako prameň, ktorý vysychá v púšti, pretože nenašiel cestu k moru. V tejto zložitej dobe sú Jozefove zamyslenia inšpiráciou, ako v jednoduchých každodenných krokoch môžeme nájsť pôsobenie milosrdného Boha.

Verím, že táto kniha bude povzbudením pre každého, kto ju bude čítať.

Pavol Jurčaga*, šéfredaktor Rádia Lumen*

Poďakovanie

Šimon z Cyrény s Veronikou – ona chcela a jeho prinútili.
Ju hnala láska, jeho vojaci.
Koľkých takýchto ľudí vo svojom príbehu máme?
Tých, čo musia byť s nami, i tých, ktorí prídu nečakane.

Stano so mnou byť nemusel.
A predsa vstúpil do môjho života
s ponukou na spoluprácu s Rádiom Paráda,
vďaka čomu dnes držíte v ruke túto knihu.
Ďakujem, Stano, za tvoju dôveru i priestor.

Ďakujem aj Erike a Zuzke z Rádia Paráda
za nahrávanie a strihanie podcastu.

Ďakujem Terézii Kubizniakovej za jazykovú a redakčnú úpravu,
Maruške Jeňovej za fotografie na obálke i v knihe,
Marekovi Gajdošovi za prípravu textov do tlače,
Richardovi Štefákovi za odvedenú prácu vydavateľa
a Karine Pruškovej za profesionálny prístup a prácu tlačiarne.

Ďakujem aj tým, čo si prečítali
texty zamyslení a napísali recenziu:
Milanovi Lachovi – aj za jeho otcovský záujem,
Pavlovi Jurčagovi – aj za dôveru a ponuku spolupráce,
Adriane Totikovej,
Marekovi Madrovi
a mojej milovanej krstnej dcére Barborke – za spoločný čas a blízkosť.

Ďakujem vám, ktorí ste sa rozhodli prečítať si túto moju knihu.

A nakoniec chcem poďakovať Bohu,
že je so mnou trpezlivý,
ku mne milosrdný
a neustále hľadá spôsoby, ako sa prihovoriť môjmu srdcu…

Daj sa mi napiť

Sedeli oproti sebe, dávni a nerozluční priatelia. Ich stretnutie bolo však iné ako doteraz. Nevítali sa radostným objatím ani si hneď neštrngli pohárikmi. Len sa pomedzi zuby pozdravili a obaja akoby na pokyn odvrátili zrak iným smerom. Jeden do zeme a druhý do neznáma. Ticho bolo ubíjajúce. Po chvíli jeden z nich začal rozprávať svoj príbeh posledného roka. Rozprával potichu a slová skladal pomaly…
Na konci svojho dlhého priznania dodal: „Toto je pravda o mne. Chcel som ti ju povedať ja sám a prvý. Viem, že už ti volali a čo-to o mne povedali. No nie všetko je tak, ako si počul. Hoci ani to, čo som ti povedal ja, ťa zjavne nepotešilo. Hej, pohľad na mňa sa mnohým pre to, čo o mne počuli, výrazne zmenil. Prestali sa mi ozývať, kontaktovať ma. Dostal som nálepku a tá je v ich kruhoch neprijateľná."
Potom si ešte raz zhlboka vydýchol, akoby práve dvíhal ťažké závažie, a doložil: „Môžeš odísť aj ty. Nebudem ti to vyčítať. Chápem, že stretávať sa s človekom, akým som, nepridá dobrej povesti."

Neviem, či ste niekedy zažili taký rozhovor, priznanie. Ako bolí žalovať na seba, ale aj počúvať o bolesti či páde priateľa. Hlavne keď ste nič nevedeli či nemohli pomôcť. A možno sa práve v takejto situácii nachádzate.
Pre všetkých je evanjelium o Ježišovi a Samaritánke pri studni najlepšou odpoveďou. Ježiš oslovuje cudzinku, ženu, o ktorej vie všetko, a predsa sa s ňou púšťa do rozhovoru. Po debate o vode prechádzajú k jej intímnemu životu. Alebo presnejšie povedané, k jej životnému príbehu.
„Mala si päť mužov a ten, ktorého máš teraz, nie je tvoj muž."
Uf, to muselo zabolieť.

Avšak pravda o Samaritánke nie je prekážkou, aby ďalej pokračovali v spoločnom čase. Práve naopak.
Pomenovaná pravda oslobodzuje od predsudkov a prináša uvoľnenie, blízkosť a hĺbku do ich rozhovoru a sŕdc.
Brazílsky spisovateľ Paulo Coelho napísal: „Tajomstvo života je sedemkrát spadnúť a osemkrát vstať."
Neviem, kde sa aktuálne nachádzate. Či ležíte na zemi, alebo pevne stojíte na nohách, ukotvení v úspechu. Jedno však viem s istotou: zlyhania sú súčasťou ľudského života. Boli, sú a budú. A budú bolieť. Najviac u tých, ktorých si zidealizujeme.
Ale Ježiš nám pri stretnutí so Samaritánkou ukazuje jednu dôležitú skutočnosť: zlyhania vôbec nie sú prekážkou. Bariéru nerobia ony. Bariéru prinášajú naše predsudky a tvrdosť srdca. Našťastie Boh premýšľa a vidí nás inak. Aj preto oslovuje Samaritánku. Aby cez ňu všetkým nám – po prvom či ikstom zlyhaní – povedal jedno a to isté: „Si chtivý po prijatí, odpustení či blízkosti? To poznám. Ak chceš, dám sa ti napiť, aby som uhasil tvoj smäd!"

Krása ženy

Čo robí ženu krásnou?
Ja viem, taká otázka od muža a kňaza zároveň môže vyznieť všelijako. Zaiste však záleží na tom, kto a kedy by mal na ňu odpovedať, však?

Istý muž povedal:
„Priznávam, prechádzal som rôznymi štádiami vnímania krásy ženy. Na začiatku ma ako prvé nezaujalo srdce ženy a neocenil som ho. Azda ako väčšina mužov by som kedysi povedal, že typicky krásnou bola pre mňa tá, ktorá mala super postavu, miery 90-60-90, podmanivý úsmev a symetrické zuby. To sa mi zdalo ako postačujúce a dôležité zároveň.
Potom som sa oženil a uvedomil som si, že moja žena bola krásna nielen keď sa nahodila a vyšli sme niekam von, ale aj v momente, keď sa v mojom tričku zafúľaná farbami po maľovaní bytu pozrela na mňa s láskou.
A celý ten pohľad na ženu sa mi zmenil pri našej dcére. Zrazu som vnímal jej krehkosť a odhodlanosť zároveň. Jej stres, nepokoj či potmehúdsky úsmev, keď stála a upravovala sa pred zrkadlom. Jej pôsobivý pohľad, keď bola presvedčená o svojej pravde, či bolestivý plač, keď zažívala neúspech.
A vtom mi to došlo. Náhle som si uvedomil, pod akým tlakom je žena dnes. Akému napätiu musí čeliť. Akým očakávaniam sa podrobiť.
A bolo mi ľúto, že som to bol neraz práve ja, kto pokriveným pohľadom na krásu ženy jej aj iným ženám ubližoval.“

Koľkí sme sa v tom vyznaní našli? Koľkí by sme chceli, mali dnes ženám povedať *prepáč*?



Čo teda naozaj robí ženu krásnou?

Zhrnul by som všetky tie výroky do troch:
Krásnou robí ženu jej vytrvalosť a odhodlanie – ktorými inšpiruje, vďaka čomu prináša iskru nádeje aj pre ostatných.
Krásnou robí ženu jej láskavosť a súcit – keď chápe silu vľúdneho slova, utešujúceho gesta či vrúcneho úsmevu.
A v neposlednom rade, krásnou robí ženu jej múdrosť a vďačnosť – keď oceňuje a nachádza radosť v jednoduchých veciach a nič neberie ako samozrejmosť. Keď sa učí zo svojej minulosti, plánuje svoju budúcnosť, ale vie aj to, aké dôležité je žiť v prítomnosti.

A viete čo? Tie krásne ženy máme okolo seba. Len otvorme oči, pozrime sa na ne srdcom a uvidíme, aké sú krásne a nenahraditeľné. Presne, ako to povedal pápež František: „Potrebujeme génia a citlivosť žien, aby sa svet stával lepším miestom."

Rozlúčka s deviatakmi

Cez prestávku za mnou dobehla naša deviatačka Simona, aby sa ma opýtala: „Pán učiteľ, prídete na našu rozlúčku? Viete, chcem vedieť, či vám mám kúpiť čokoládu."
Živo si pamätám, ako to bolo minulý rok – môj prvý rok na tejto škole. Po odovzdaní vysvedčení sme všetci učitelia aj žiaci vyšli na školský dvor, kde sme utvorili koridor. Najprv zaznela krátka charakteristika daného žiaka a následne za zvukov ním vybranej hudby, ktorá charakterizovala jeho životný štýl či postoj, prechádzal pomedzi nás…

Kdesi som čítal príslovie: „Každý učiteľ ťa niečo naučí, no najviac ťa naučia vlastní žiaci."
A tak sa teším na tú chvíľu, keď budú okolo mňa prechádzať moji žiaci a ja budem mať možnosť premýšľať, kto z nich ma čo naučil. Už dnes viem, že toho nebolo málo…
Alex ma naučil pracovať na odstránení mojej povrchnosti. Až keď som ho videl tancovať, uvedomil som si, že ten živý žiak je v skutočnosti talentovaným tanečníkom.
Natália ma učila trpezlivosti. Až na konci roka odhalila svoju hĺbku v otázkach a postojoch.
Simona ceste dôvery, Alžbetka životu v skrytosti, ďalší ceste s bolesťou. A iní mi často nastavili parádne zrkadlo…

Myslím si, že je dôležité prijať a pochopiť, že som pozvaný neustále sa učiť, nikdy neprestať na sebe pracovať, byť otvoreným a uvedomovať si, že v živote som neustále obklopený nejakými učiteľmi…
Pápež František v príhovore učiteľom povedal: „Povinnosťou dobrého učiteľa – a ešte viac kresťanského učiteľa – je milovať ešte intenzívnejšie tých svojich žiakov, ktorí sú najproblémovejší, najslabší, najviac znevýhodnení. Ježiš

by povedal: ak milujete len tých, ktorí študujú, ktorí sú dobre vychovaní, akú zásluhu máte? Ktorýkoľvek učiteľ sa pri takýchto študentoch cíti dobre. Vás vyzývam milovať viac študentov ‚problémových', tých, čo nechcú študovať, tých, čo sa nachádzajú v ťažkých situáciách, ktorí sú dnes pre školu veľkou výzvou. Prvým postojom učiteľa je totiž láska."

Simona nemusela na moju odpoveď čakať dlho. Mám rád svojich žiakov a študentov. Nielenže mi neraz preukázali svoju lásku, ale láske ma učili a neustále učia aj naďalej.